

Gemeenteraad

Schriftelijke vragen ex. Art. 43 RvO raad

Datum: 24-8-2026

Onderwerp: Ernstig grondwaterverontreiniging en gezondheidsrisico's aan de Jeulenwijk in Elim en vragen over een onderzoeksrapport Fugro 1997 en adviezen aan bewoners in combinatie met eerder gestelde vragen 2022.

Aanleiding:

Bij een omgevingsvergunning 2018/2019 heeft er een bodemonderzoek plaatsgevonden op de locatie Jeulenwijk te Elim. Opvallend genoeg is hierbij, in strijd met de gangbare NEN 5740-systematiek, geen grondwateronderzoek verricht.

Inmiddels hebben zich op deze locatie zeer verontrustende signalen voorgedaan die wijzen op een acute en ernstige grondwaterverontreiniging. Bewoners hebben een vijver aangelegd en gevuld met opgepompt grondwater, waarna er aangekochte vijvervissen daarin uitgezet werden, maar een dag later waren dezen dood. Op verzoek van de vissenspecialzaak waar de vissen gekocht waren hebben zij een watermonster uit die vijver daar afgeleverd, laboratoriumonderzoek van dit water heeft uitgewezen dat dit grondwater dusdanig zwaar vergiftigd is dat het toxisch is voor dieren én levensgevaarlijk is voor mensen. De bewoner ervaart bovendien acute gezondheidsklachten (zoals ernstige diarree) na het sproeien van de tuin met dit grondwater.

Vragen:

1. Is het College op de hoogte van de specifieke situatie rondom de (mogelijke) grondwaterverontreiniging aan de Jeulenwijk (huisnr. En contactgegevens inmiddels bekend) met de bijbehorende gezondheidsklachten van de bewoners ?
2. Kunt u aangeven waarom bij het recente bodemonderzoek 2018/2019 op deze locatie geen grondwateronderzoek is uitgevoerd, terwijl dit conform de NEN 5740-normering bij een verkennend onderzoek in de regel wel verplicht of noodzakelijk is? Is dit rapport door de gemeente of de Omgevingsdienst destijds als 'volledig' geaccepteerd voor eventuele vergunningverlening? Wilt u het bodemonderzoek wat was toegevoegd bij de bouwvergunningaanvraag van de nieuwe woning op dit adres, naar de raad sturen?
3. Is het College bereid om, in het kader van de zorgplicht voor de volksgezondheid, per direct een officieel en gecertificeerd spoedonderzoek naar de kwaliteit van het grondwater op deze locatie uit te laten voeren door de ODD Omgevings-Dienst-Drenthe?
4. Welke stappen gaat het College zetten om de bewoners direct te ondersteunen en te adviseren over het gebruik van het grondwater? Wordt er onderzocht of er een breder risico is voor de directe burens/omgeving (bijvoorbeeld via een tijdelijk consumptie- of sproei-verbod voor grondwater in de directe nabijheid)?
5. Is er bij de gemeente of via historische archieven (of de Milieuatlas) informatie bekend over eerdere (bedrijfs)activiteiten, stortplaatsen of calamiteiten op of rondom deze locatie die deze extreme mate van toxiciteit kunnen verklaren? Zo ja, wilt u dan die gegevens naar de raad sturen ? Zo nee, bent u bereid hier direct historisch brononderzoek naar te doen?
6. Is het college het met de SGP eens dat zoals nu blijkt, dit vergiftigd water ook een bedreiging is die het lokale ecosysteem in die omgeving aantast van insecten, vissen, vogels en zoogdieren?

7. Gelet op de gemelde gezondheidsklachten en de uitslag van het viswateronderzoek, is het College bereid om de GGD Drenthe in te schakelen voor een medische milieukundige beoordeling van de situatie ter plaatse?

Vervolg vragen 1:

Deze situatie staat niet op zichzelf. Onze fractie beschikt over een officieel milieukundig bodemonderzoek rapport van Fugro 27 oktober 1997, opdracht nummer C-7048.110AHe/OWe uitgebracht aan de provincie Drenthe en gestuurd met begeleidende brief aan bewoners van de Langewijk Elim. Fugro concludeerde destijds al dat deze locatie (de gedempte wieken in en rondom Elim en specifiek de Langewijk) sterk verontreinigd is/zijn met onder andere polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en zware metalen. Fugro deed de expliciete aanbeveling aan deze bewoners om geen diepe grondbewerkingen uit te voeren, hierop geen gewassen te telen en het oppervlaktewater niet te gebruiken voor veedrenking. Wij moeten constateren dat er sinds 1997 bijna dertig jaar later door de overheid niets is ondernomen om deze giftige stoffen te saneren, terwijl de risico's voor de volksgezondheid en het milieu nu pijnlijk zichtbaar beginnen te worden en acuut lijken te worden.

1. Is het Fugro-rapport uit 1997 (referentie: gedempte wieken Elim) bekend binnen het gemeentelijk archief en de Milieuatlas? Zo ja, hoe is dit destijds verwerkt in het vigerende bestemmingsplan of het huidige omgevingsplan voor deze woonlocatie, en hoe is/wordt dit opgenomen in de nieuwe omgevingswet? En wilt u dit rapport alsnog ter kennisneming naar de raad sturen?
2. Op https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0118.BP20098018001-OH01/t_NL.IMRO.0118.BP20098018001-OH01_5.3.html is alleen het volgende te vinden, citaat: "Diffuse bodemkwaliteit De kern van Elim maakt deel uit van het bodembeheerplan van de gemeente Hoogeveen. Volgens deze kaart zijn in het gebied geen tot hoogstens licht verhoogde achtergrondwaarden voor zware metalen en PAK te verwachten." Dit lijkt haaks te staan op wat dit rapport van Fugro aangeeft, wilt u hierop een duidelijke/begrijpelijke reflectie geven?
3. Volgend citaat: "Op basis van de huidige situatie, gebruik en historische informatie, kan geconcludeerd worden dat er potentieel bodemverontreinigingen te verwachten zijn, die een belemmering kunnen gaan vormen voor een eventuele herontwikkeling van (een deel van) het gebied. Alvorens (een deel van) het gebied ontwikkeld gaat worden, dient hier bodemonderzoek plaats te vinden ter plaatse van alle geconstateerde potentiële bodem verontreinigende activiteiten. Gezien het feit dat de herziening van dit bestemmingsplan conserverend van aard is, is onderzoek naar de bodemkwaliteit in dit geval achterwege gebleven." In heel deze zinsnede wordt geen woord gerept over volksgezondheid/leefmilieu, vindt het college dat niet van belang in deze context?
4. Wilt u alle gegevens van dat bodembeheerplan ter beoordeling naar de raad sturen?
5. Waarom heeft de gemeente Hoogeveen (al dan niet in samenwerking met de provincie Drenthe als destijds bevoegd gezag Wet bodembescherming) in de afgelopen decennia geen actieve bodemsanering toegepast om deze zware, stabiele verontreiniging met PAK en zware metalen definitief te verwijderen?
6. Hoe kan het dat er op een locatie waarvan officieel is vastgesteld dat er "geen gewassen geteeld mogen worden" en "geen diepe grondbewerkingen mogen

plaatsvinden", bewoners zonder actieve monitoring of sanering kunnen wonen en nu de dupe worden van giftig grondwater?

7. In de begeleidende brief aan de bewoners Langewijk bij dit rapport van Fugro wordt aangegeven dat er tenminste vanaf 2015 sanering moet plaats vinden en/of hebben plaats gevonden, is het college hiermee bekend? Zo ja, waarom zijn er nog geen voorstellen voor die sanering naar de raad gestuurd? Zo nee, er vanuit gaande dat u ook destijds dit rapport van de provincie heeft gekregen, heeft u dan die aanbeveling over het hoofd gezien?
8. Is het College, gelet op de nieuwe escalatie waarbij bewoners van de Jeulenwijk fysieke klachten oplopen en dieren sterven, bereid om nú met spoed een saneringsplan op te stellen (dan wel af te dwingen) voor de gedempte wieken in Elim en omstreken om deze tikkende milieubom definitief te ontmantelen?
9. Is het College bereid om per direct de GGD Drenthe in te schakelen voor een medisch-milieukundige beoordeling van de risico's voor de omwonenden in het gebied met gedempte wieken in Elim, maar ook in de andere gebieden van onze gemeente waar deze vervuilingen ook aan de orde zijn?
10. Worden de directe burens en bewoners van deze en de andere wieken waar schadelijke stoffen gedumpt zijn actief gewaarschuwd tegen het gebruik van grondwater voor/in vijvers, of als sproeiwater voor moestuinen?

Sinds de installatie van ondergetekende in de gemeenteraad (2018) doen er zich hardnekkige geruchten de ronde over de ernstige milieuverontreiniging van/in gedempte wieken in de gemeente Hoogeveen, waarbij destijds zwaar milieuvervuilende materialen zouden zijn gestort. Tot op heden heeft de raad echter geen enkele actuele informatie ontvangen over de exacte stand van zaken, de omvang van de verontreiniging, of de specifieke risico's voor de volksgezondheid en het milieu.

Wij achten het voortduren van deze onduidelijkheid ongewenst en onverantwoord. Het simpelweg hopen dat deze situatie zichzelf oplost, is onacceptabel. Gelet op de ernst en de urgentie van de mogelijke risico's, verzoeken wij u de beantwoording van de onderstaande vragen met spoed te behandelen.

Vervolg vragen2:

1. **Inzage in alle beschikbare data:** Ontvangt de raad per ommekeer en integraal alle historische en actuele documenten, onderzoeksrapporten, laboratoriumuitslagen en beschikbare data met betrekking tot de vervuiling van de gedempte wieken binnen de gemeente Hoogeveen?
2. **Huidige status en risico's:** Wat is de huidige, exacte status van de bodem- en grondwaterverontreiniging ter plaatse, en welke concrete en actuele risico's zijn er op dit moment voor de volksgezondheid, dieren en het lokale ecosysteem?
3. **Plan van aanpak en sanering:** Welke concrete plannen, scenario's en termijnen hanteert het college om deze specifieke vervuiling definitief en volledig uit de grond te halen en te saneren, zodat er weer sprake kan zijn van een schoon en veilig leefmilieu?

Vervolg vragen3:

U als college heeft een actieve informatieplicht op grond van artikel 169 van de Gemeentewet. Dit betekent dat de raad tijdig, volledig en naar waarheid geïnformeerd moet worden om zijn controlerende taak naar behoren te kunnen uitvoeren. In de beantwoording op onze schriftelijke vragen op 4 november 2022 stelde het college (bij vraag 9) **"Wij gaan ervan uit dat dit destijds volgens de gangbare regels en werkwijzen dit is uitgevoerd"**. Dit antwoord is echter onjuist en misleidend gebleken. Het Fugro-rapport uit 1997 – dat al 25 jaar vóór uw beantwoording in het bezit van de gemeente was – toont immers onomstotelijk aan dat er destijds wel degelijk zwaar milieuvervuilende en milieubelastende stoffen in deze watergangen zijn gestort. De gemeente had hier dus al decennialang exacte kennis van. Wij als raadsfractie nemen het niet dat wij met dit soort ontwijkende antwoorden met een kluitje in het riet worden gestuurd.

Vraag:

1. Hoe beoordeelt en kwalificeert u nu achteraf uw eigen antwoord van 4 november 2022 op vraag 9 in het licht van uw wettelijke actieve informatieplicht (artikel 169 Gemeentewet), daar u zelf in de planviewer 2009 aangeeft "*Diffuse bodem kwaliteit*" en nu vaststaat dat het Fugro-rapport uit 1997 de gedane bewering over 'gangbare regels en werkwijzen' direct weerspreekt en bewijst dat de gemeente al sinds 1997 op de hoogte was van de werkelijke, zware vervuiling?

Het Fugro-rapport uit 1997 stelt onomstotelijk vast dat er in de gedempte watergangen diverse milieuvervuilende en milieubelastende stoffen zijn aangetroffen. Het rapport verwoordt expliciet dat deze stoffen een actuele bedreiging vormen voor het lokale leefmilieu, en zoals hierboven al aangegeven het advies om tenminste vanaf 2015 te gaan saneren. In uw beantwoording van 4 november 2022 handhaft u echter het standpunt dat deze dempingen destijds volgens de 'gangbare regels en werkwijzen' zijn uitgevoerd. De raad wenst hierover volledige transparantie en wil dit dossier zelfstandig kunnen beoordelen.

Vraag 2a:

Kunt u exact en specifiek aangeven binnen welk wettelijk, toetsings- of beleidskader het destijds is toegestaan dat deze dempingen met aantoonbaar milieuvervuilende stoffen als 'volgens de gangbare regels en werkwijzen' werden gekwalificeerd? Welke specifieke historische normen gaven hier destijds de ruimte voor?

Vraag 2b:

Wilt u alle achterliggende documenten van dat toetsings- of beleidskader van, destijds ter beoordeling naar de raad sturen?

Vraag 2c:

Was er voor het storten en dumpen van materialen in de wieken destijds een vergunning of ontheffing vereist?

Zo ja:

Welk specifiek toetsings- of beleidskader werd gehanteerd bij de beoordeling van deze vergunningverlening, en wilt u dit historische kader inclusief de destijds verleende vergunningen ter beoordeling aan de raad te sturen?

Zo nee:

Betekent dit, dat het destijds conform de 'gangbare regels en werkwijzen' was dat eenieder naar eigen goeddunken en zonder enig overheidstoezicht materialen en afvalstoffen in deze publieke watergangen kon storten, een scenario dat onze fractie als volstrekt onbestaanbaar voorkomt?

Gelet op de directe risico's voor het leefmilieu accepteert onze fractie geen verder uitstel of ontwijkend beleid. Wij zullen alle beschikbare raadsinstrumenten inzetten om af te dwingen dat het college zo snel als mogelijk start met een uitgebreid onderzoek naar de huidige stand van zaken omtrent de 'bodem/grondwater verontreiniging' en aansluitend komt met een daadkrachtig saneringsplan om daar weer een gezonde en veilige leefomgeving te realiseren.

Brand van Rijn raadslid Fractie SGP